

Použití kolových a pásových bojových vozidel v operacích

Wheeled and Tracked Combat Vehicles Usage in Operations

Doc. Ing. Zdeněk Flasar, CSc.

mjr. Ing. Jan Drozd

Abstrakt: Příspěvek se zabývá problematikou úkolových uskupení ve dvou rovinách. V první – jako deklarací možností vyčlenění sil a prostředků Armády české republiky v operacích. V rovině druhé – jako o uskupení sil a prostředků pro plnění úkolu, kterého není schopna plnit organická nebo posílená jednotka. Příspěvek podává názor na pojem „bojový tým“. Autoři dále řeší obecné možnosti součinnosti jednotek vyzbrojených pásovými a kolovými bojovými vozidly a možnosti plnění úkolů jednotek v atypických počtech, včetně možností využití výsadků na bojových vozidlech. Příspěvek je doplněn výsledky experimentálního cvičení.

Abstract: The paper deals with the task forces in two levels. The first - a declaration of possibilities of the Czech Armed Forces resources in the operations. The second one - a grouping of recourses established to fulfil a special task, which is not possible to be solved by organic or reinforced unit. The paper gives an opinion on the concept of "combat team". Further, the article deals with possibilities of cooperation of tracked and wheeled combat vehicles while performing tactical tasks. In this part of the article authors deals with general eventuality of tracked and wheeled combat vehicles cooperation and the possibility of performing the units tasks in atypical numbers, including the possibility of using parachute on combat vehicles. The article contains the outcomes of the experiment exercise.

Klíčová slova: Vojenské operace; úkolové uskupení; pozemní síly; Armáda ČR; kolové bojové vozidlo; pásové bojové vozidlo.

Keywords: Military Operation; Task Forces; Land Forces; Czech Armed Forces; Wheeled Military Vehicle; Tracked Military Vehicle.

ÚVOD

Změny v organizačních strukturách a ve výzbroji armády zákonitě vyvolávají i minimálně diskusi ke změně taktiky použití „nových/jiných“ jednotek a úkolových uskupení. V Armádě České republiky se již poměrně dlouhou dobu diskutuje otázka konkrétní taktiky kolových bojových vozidel (KBV) Pandur II 8x8, kterými jsou vyzbrojeny některé útvary AČR. Většinově se odborníci přiklání k názoru, že nelze automaticky převzít a aplikovat zcela stejnou taktiku, podle které plní úkoly (včetně, nebo zejména úkolů bojových) jednotky a uskupení vyzbrojená pásovými bojovými vozidly (BVP nebo tanky).

Cílem článku je přispět k výměně názorů na některé otázky soudobé a budoucí taktiky, případně dokonce provokovat k diskusi nad takovými otázkami, jakými jsou například chápání úkolového uskupení, společné působení KBV Pandur II 8x8 a bojových vozidel BVP-2, nebo používání výsadků na bojových vozidlech. Diskuse k názorům zveřejněným v článku by měla být vedena v co nejširší odborné veřejnosti, primárně na úrovni velitelů útvarů a jednotek vyzbrojených KBV Pandur a BVP-2.

1. POJETÍ ÚKOLOVÝCH USKUPENÍ

1.1 Úkolová uskupení jako deklarace schopnosti vyčlenění sil a prostředků

V Konceptu výstavby profesionální Armády České republiky jsou deklarovány politicko-vojenské ambice České republiky v závislosti na vojenských a nevojenských hrozbách. Konkrétním odrazem Konceptu v oblasti organizačních struktur AČR jsou vytvářena úkolová uskupení – od divizního až po rotní. V jistém smyslu lze konstatovat, že uvažovaná uskupení jsou maximálním možným příspěvkem České republiky k řešení situací vyžadujících nasazení AČR k eliminaci hrozeb, přičemž jsou tato uskupení limitována jak svým početním stavem, tak i délkou svého působení, případně schopností či neschopností nasazení souběžně s jiným úkolovým uskupením (případně s rotací či bez rotace).¹

Dvě brigádní úkolová uskupení AČR (jedno na bázi 4. brn a druhé na bázi 7. mb) nesou jisté známky nelogičnosti. Budou vůbec někdy nasazena ve své předurčené organizační struktuře? Proč je mírově stavěna armáda zcela jinak, než jak plní úkoly při vyslání do (mezinárodních) operací? Všechny úkoly, ke kterým byly síly a prostředky v novodobé historii vysílány byly plněny ne organickými jednotkami a útvary, ale úkolovými uskupeními.

V závislosti na nasazení jakéhokoli úkolového uskupení pro plnění konkrétního úkolu, v národním či mnohonárodním měřítku, lze uvažovat i o úkolových uskupeních rotního, případně dokonce i četového charakteru. Současné operace předurčují k nasazení jednotky či malé neorganické týmy – úkolová uskupení.

¹ *Taktika pozemních sil* (Pub-31-10-02). Vyškov, SpD, 2011. 337 s.

1.2 Úkolová uskupení jako účelové uskupení sil a prostředků

Na úkolová uskupení je možné pohlížet dvěma základními přístupy. Jeden přístup uvažuje v intencích, kdo úkolové uskupení vytváří. Potom například o úkolovém uskupení praporu můžeme hovořit jako o uskupení sil a prostředků vyčleněných do tohoto uskupení z organizační struktury praporu, případně praporečnického úkolového uskupení. Podobně je tomu u roty. Ve druhém přístupu lze uvažovat o úkolovém uskupení praporu či roty v tom smyslu, že se jeho síla a složení blíží buď praporu, nebo rotě. Potom lze uvažovat o úkolovém uskupení praporu například ve složení dvou mechanizovaných rot, dvou tankových čet, dvou minometných baterií, družstva radiálního a chemického průzkumu či dekontaminační čety, ženijní čety, roty zabezpečení a praporečnického obvodu, nebo o rotním úkolovém uskupení ve složení dvou mechanizovaných čet a jedné tankové čety, s jedním až dvěma ženijními družstvy a s logistickým prvkem.² Vytvořené úkolové uskupení může být složeno z celé řady prvků (jednotek, sil a prostředků), přičemž některé tyto prvky mohou být co do hodnoty stejně silné (například dvě mechanizované a dvě tankové čety). Vytváření úkolových uskupení nemůže být chápáno jako nějaká „módní“ všešší záležitost. Velitel, který bude úkolové uskupení vytvářet, musí mít pro toto vytvoření patřičný důvod. Kdyby tomu tak nebylo, mohl (a měl) by plnit úkol organickými prvky sestavy, případně je posilovat (nebo zeslabovat).

Společně pro oba výše uvedené přístupy vytváření úkolových uskupení však musí být:

- úkolové uskupení je vždy účelovým uskupením sil a prostředků ke splnění konkrétního, specifického cíle, který nelze splnit organickou jednotkou;
- jedná se o uskupení několika „složek“ několika organických celků do nového neorganického celku;
- všechny síly a prostředky úkolového uskupení jsou podřízeny jednomu veliteli po celou dobu plnění stanoveného úkolu.

Nelze se domnívat, že úkolová uskupení budou jedinými nasazovanými silami a prostředky pro řešení soudobých operací. Teorie o tom, že brigádní úkolové uskupení bude vyvážet praporečnické úkolové uskupení a ta budou vytvářet rotní úkolové uskupení je pravděpodobně nereálná, případně minimálně napadnutelná. Zcela jistě nalezne při řešení soudobých operací místo i organická jednotka, případně jednotka posílená o některé prvky (prostředky a jednotky).

S rozvojem informačních technologií a zbraňových systémů a v souvislosti se změnami v charakteristikách soudobého potenciálního bojiště a činností nepřátelených (bojujících) stran na něm lze v rozvoji taktiky a operačního umění vysledovat tendence růstu významu uskupení relativně malých sil na bojišti. Jednotky a specializované týmy (úkolová uskupení) se mohou podílet na dosažení potřebné hodnoty palebné síly a na splnění dalších úkolů významných pro dosažení převahy nad nepřítelem celým uskupením vojsk.

Jednotky a malá úkolová uskupení mohou plnit úkoly často odloučeně od hlavního uskupení vojsk, někdy i ve značných vzdálenostech a po dlouhou dobu. Minimalizace počtů těchto jednotek a malých úkolových uskupení spolu s vysoce účinnými zbraňovými systémy a dalšími speciálními technickými prostředky, kterými mohou disponovat

² *Taktika roty* (Pub-31-11-03) – kniha 1. VeV-VA Vyškov, 2008 (2013 – elektronická verze). 53 s.

při plnění bojových úkolů, zřejmě povede také k úzké odborné specializaci jednotlivců jednotek a malých úkolových uskupení i při zachování určitého stupně zastupitelnosti.³

Obecně však lze očekávat, že efektivního splnění úkolů v potřebném čase a kvalitě jednotkou, týmem, malým úkolovým uskupením může být dosaženo tehdy, když všichni specialisté těchto týmů, budou plnit svoje povinnosti na úseku své odpovědnosti a také technické prostředky jednotky budou beze zbytku provozuschopné a bojeschopné. Každý rušivý vliv vyvolaný zejména vyřazením osoby nebo skupiny osob – specialistů jednotky (týmu), ale také speciálních technických prostředků, může vést k vážným obtížím při plnění úkolu jednotkou (týmem). V některých případech vyřazení jedinečných specialistů a technických prostředků, může způsobit ztrátu schopnosti celé jednotky, týmu úkoly plnit.

V jistém smyslu lze konstatovat, že malé týmy již v současnosti musí plnit řadu funkcí, které dříve plnily a řešily štáby nadřízených stupňů. A tato povinnost bude v budoucnu pravděpodobně stále výraznější.

1.3 Bojový tým

V současné době se v souvislosti a nasazovanými silami a prostředky AČR v operacích diskutují možnosti nasazování:

- organických týmů (jednotek, útvarů, svazků);
- posílených jednotek a útvarů (tzn., že organickým týmům nadřízený přidělí část sil z jiné organické jednotky). Případně zeslabených jednotek a útvarů, když například velitel praporu „odebere“ veliteli roty jednu četu a vytvoří z ní vševojskovou zálohu praporu.
- úkolových uskupení (viz podkapitola 1.2),
- „bojových týmů“.

Kategorii „bojový tým“ lze chápat v několika rovinách. V každém případě se bude jednat o vytvoření takového uskupení sil a prostředků, které bude schopné splnit konkrétní bojový úkol. V tomto pojetí by se kategorie „bojový tým“ nejvíce přibližovala vymezenému pojmu „úkolové uskupení“, leč ve skutečnosti tomu tak není a nebude. „Bojový tým“ (včetně množného čísla - „bojové týmy“) může být vytvořen jak velitelem organické jednotky, tak velitelem jednotky posílené, ale i velitelem úkolového uskupení. Bojové týmy mohou být vytvářeny a plnit úkol jako pěší, ale i na vozidlech a bojových vozidlech. Například velitel mechanizované čety při boji ve specifickém prostředí (zastavené oblasti, horský a zalesněný terén a další specifická prostředí) může vytvořit až několik „bojových týmů“, které ve vzájemné součinnosti splní bojový úkol čety. Svým způsobem lze pod pojem „bojový tým“ zařadit i již několik let používané sekce (ALPHA, BRAVO) v (pěších) družstvech. V rámci „čtyřkové“ organizace tankové čety lze za bojové týmy považovat dvě dvojice tanků, které mohou některé úkoly plnit samostatně a následně se spojit s druhou dvojicí v četě a plnit úkol společně. Struktura a úkoly „bojových týmů“ budou poplatné cíli (cílům), který má být dosažen. V konkrétním „bojovém týmu“ může převládat určitá výzbroj, pokud tak situace na bojišti vyžaduje (velitel jednotky tak vyhodnotí).

³ *Taktika čety* (Pub-31-11-02) – kniha 2. VeV-VA Vyškov, 2008 (2013 – elektronická verze). 44 s.

2. SOUČINNOST PÁSOVÝCH A KOLOVÝCH BOJOVÝCH VOZIDEL

Součinnost v této části článku lze chápat jako taktickou schopnost plnit společné (bojové) úkoly jednotkami vyzbrojenými pásovými bojovými vozidly (primárně BVP-2, sekundárně případně i T72M4CZ) a jednotkami vyzbrojenými kolovými bojovými vozidly (primárně Pandur II 8x8).

2.1 Obecné možnosti součinnosti

Obecné možnosti součinnosti jednotek (sil a prostředků) jsou ovlivňovány některými základními faktory a požadavky, mezi něž lze zařadit:

- „přínos“ pro splnění stanoveného cíle (úkol);
- schopnost vzájemné komunikace;
- průchodnost terénem.

„Přínosem“ pro splnění stanoveného cíle (úkol) lze chápat schopnost přepravit do prostoru plnění (bojového) úkolu požadovaný počet vojáků a potřebného materiálu. Nejen výzbroje a dalšího materiálu jednotlivců, ale i například materiálů na budování zátarasů, případně na odstraňování zátarasů zřízených nepřítelem a dalšího materiálu potřebného pro splnění úkolu. V případě potřeby plnění úkolu i s využitím palebného systému bojových vozidel lze do obecného „přínosu“ zařadit i schopnost dostatečně pozorovat prostor plnění úkolu a jeho palebné zabezpečení (podpora).

Součinnost (taktická i palebná) by nebyla součinností, kdyby nebylo zabezpečeno velení všem prvkům sestavy týmu plnícím daný úkol. Mezi všemi prvky sestavy (až do posledního příslušníka týmu) musí být zabezpečeno spojení. A opět, spojení v nejširším smyslu tohoto pojmu. Tam, kde to lze, je nezbytné zabezpečit rádiové spojení, kde tato možnost není (z důvodu nekompatibility spojovacích prostředků), je nezbytné zabezpečit spojení jiného druhu, až po spojení hlasem, signály a smluvenými znameními. Dobrý velitel vždy řeší minimálně jeden hlavní a jeden záložní druh spojení.⁴

Pásový a kolový podvozek bojových vozidel logicky umožňuje jinou mobilitu, průchodnost terénem. Schopnost bojových vozidel s různým podvozkem však nemusí být chápána jako schopnost společného a nepřetržitého přesunu ve společné sestavě, v těsné součinnosti. Stejně tak, jako například při boji v zastavěné oblasti, případně v horském terénu může dojít k dočasnému odtržení sestavy bojových vozidel od sesednuté pěchoty (na nezbytně nutnou dobu) a opětovnému následnému spojení do společné sestavy, lze chápat i součinnost jednotky (úkolového uskupení) vyzbrojeného bojovými vozidly s různými podvozky. Zkrátka, tam, kde neprojedou „kola“, dojde k dočasnému porušení společné sestavy a v příhodném terénu k jejímu opětovnému spojení. Ideální by logicky byla varianta, ve které by i přes relativně velmi vzdálené odtržení jedné části sestavy od druhé mohla být neustále udržována palebná součinnost, ale řada konkrétních terénů tuto podmínku nebude splňovat.

⁴ *Taktika čtyř* (Pub-31-11-02) – kniha 1. VeV-VA Vyškov, 2008 (2013 – elektronická verze). 48 s.

2.2 Výsadky na bojových vozidlech – ano či ne?

Standardem **při plnění celého spektra možných úkolů** (bojových úkolů) pro jednotky a uskupení vyzbrojené pásovými i kolovými bojovými vozidly by měla být schopnost těchto vozidel trvale (ve všech fázích plnění úkolu) přepravovat tým, pro který je bojové vozidlo konstrukčně určeno. A pokud je bojové vozidlo vyzbrojeno zbraňovým systémem, tak musí být jeho úkolem plnit palebné úkoly ve fázi, kdy jsou přepravováni vojáci nasednutí na bojové vozidlo i ve fázi, kdy část přepravovaného týmu (roj, sekce, ...) plní úkol po sesednutí z bojového vozidla.

Pojem „výsadek“ se může jevit jako archaismus, jako **činnost**, která v jisté době poznání a realizace taktiky byla vhodná, leč nyní se jeví jako činnost překonaná. Minimálně z několika důvodů tomu tak však být nemůže. Relativně běžnou událostí v soudobém boji může být znepojízdnění **některého bojového (a nejen bojového) vozidla jednotky či taktického uskupení. Nepojízdnost může být zapříčiněna například „jen“** technickou závadou, která je neodstranitelná nebo těžce odstranitelná z hlediska časové potřeby využití bojového vozidla pro plnění úkolu. Nepříjemnějším důvodem znepojízdnění bojového vozidla může být zásah vozidla zbraní nepřítele. V obou případech může velitel jednotky (úkolového uskupení) požadovat **pokračování v plnění úkolu se zabezpečením přepravy osob z nepojízdného bojového vozidla** jinými vozidly jednotky. Kam s nimi? **Přepavní kapacita KBV Pandur II 8x8 i BVP-2** je konstrukčně stanovena. Je možno, být dočasně a provizorně, přepravovat v těchto bojových vozidlech větší počet osob? Autoři tohoto článku se domnívají, že ano.

Jednou variantou je přepravovat „nadpočetné“ vojáky uvnitř bojového vozidla. Ne všechna místa předurčená pro chemického instruktora u BVP-2 v jednotce musí být obsazena (některým z velitelů – velitel družstva, velitel čety nebo jeho zástupce). S omezením komfortu (v BVP-2 větším v porovnání s KBV Pandur II 8x8) lze umístit až po dvou vojácích přímo do prostoru osádky (roje) bojového vozidla.

Absolutně bránit by se při přepravování „nadpočetných“ vojáků nemělo ani myšlenka standardního pojetí výsadku – na korbě bojového vozidla. Zkrátka, někdy může nastat situace, kdy velitel v zájmu splnění úkolu a ochrany svých podřízených bude muset přistoupit i na tuto variantu. I při zvýšeném ohrožení takto přepravovaných osob samotou jízdou bojového vozidla terénem a při výrazném omezení ochrany vojáků absencí pancéřované korby bojového vozidla.

Aby obě výše uvedené varianty (případně jejich kombinace) přepravování „nadpočetných“ vojáků mohly být využity v boji, měly by být součástí přípravy jednotky na plnění úkolu, součástí výcviku.

2.3 Experimentální cvičení úkolového uskupení

Dvakrát měli autoři tohoto článku možnost realizace výcviku při kombinaci bojových vozidel malé jednotky – dvě KBV Pandur II 8x8 a dvě BVP-2.⁵ Dále budou velmi stručně popsány výchozí podmínky cvičení, jejich provedení a dílčí vyhodnocení.

Téma: Úkolové uskupení za útoku po přesunu z hloubky.

Cíl: Provéřít schopnosti součinnosti KBV Pandur a BVP v rozhodující fázi útoku – při zteči a ovládnutí objektu zteče čety.

Prostor: VVP BŘEZINA – takticko-pořadová cvičiště (TPC-1, 2, 3, 4, 5)

Výchozí taktická situace:

Pozn.: Vzhledem k cíli experimentů byla i výchozí taktická situace vydávána jen výrazně zjednodušeně. Četa (skupina studentů Univerzity obrany) realizující experiment byla instruována o požadované činnosti.

1. (Všeobecná) situace:

a) Síly nepřítel:

V prostoru budov vých. trig. 482,6 se brání samostatné pěší družstvo nepřítel vyzbrojené ručními a ručními protitankovými zbraněmi. Zátarasy před předním okrajem obrany nepřítel a na bocích jeho sestavy nezjištěny. Vpravo i vlevo nepřítel bez sousedů.

b) Vlastní síly:

Úkolové uskupení 2 BVP-2 a 2 KBV Pandur II 8x8. Všechna 4 družstva na plných stavech. Velitel úkolového uskupení – velitel mechanizované čety na BVP-2.

2. (Bojový) úkol: viz obr. 1

3. Provedení:

a) Schéma přesunu a manévru: viz obr. 2

b) Úkoly podřízeným jednotkám:

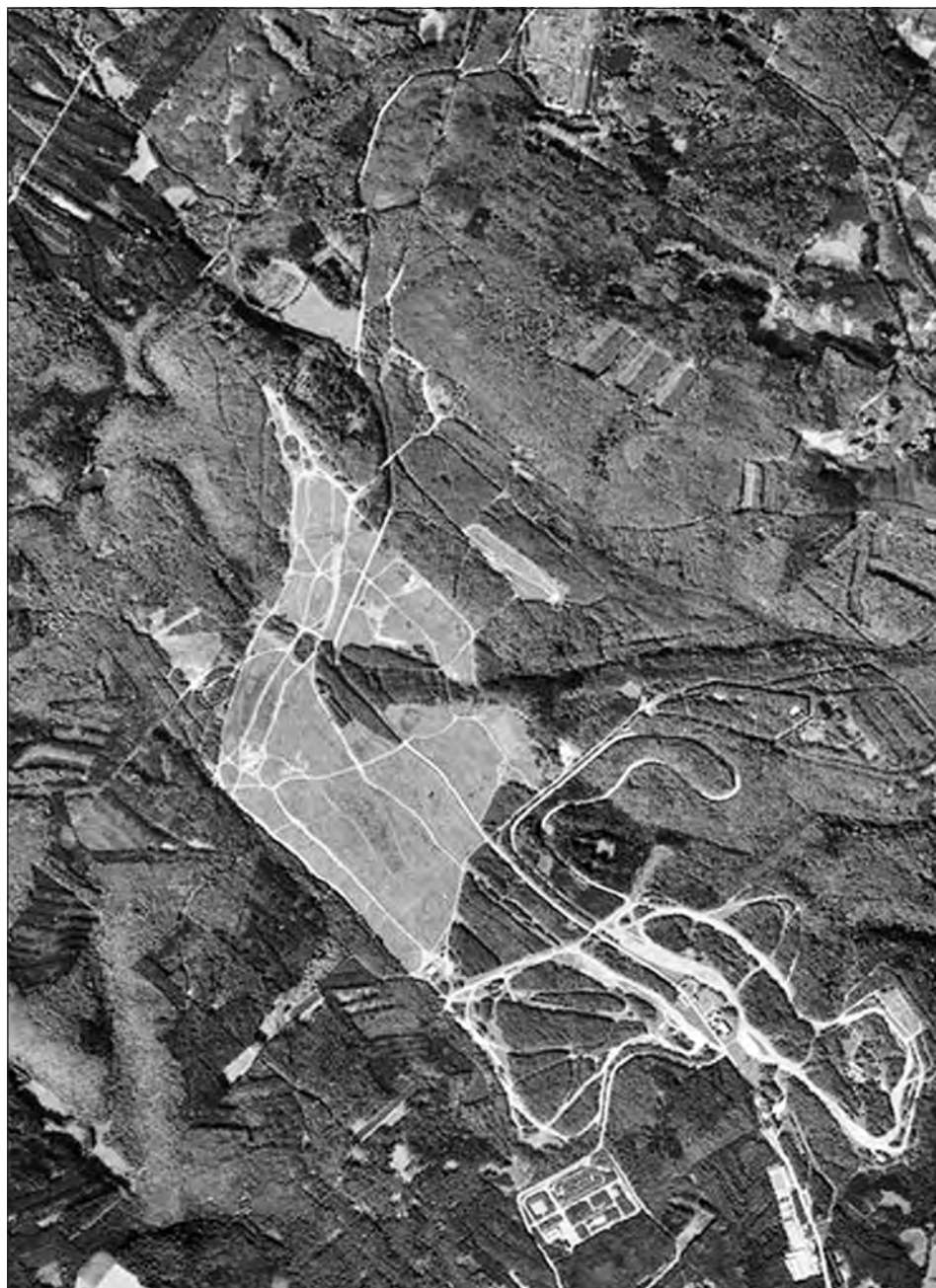
Sekce A ve složení 2 BVP-2, obě úplná družstva na BVP-2 a po třech vojácích (vždy 2 střelci a 1 kulometník) z každého družstva na KBV Pandur II 8x8

4. Logistika a administrativa (podpora): neřešeno

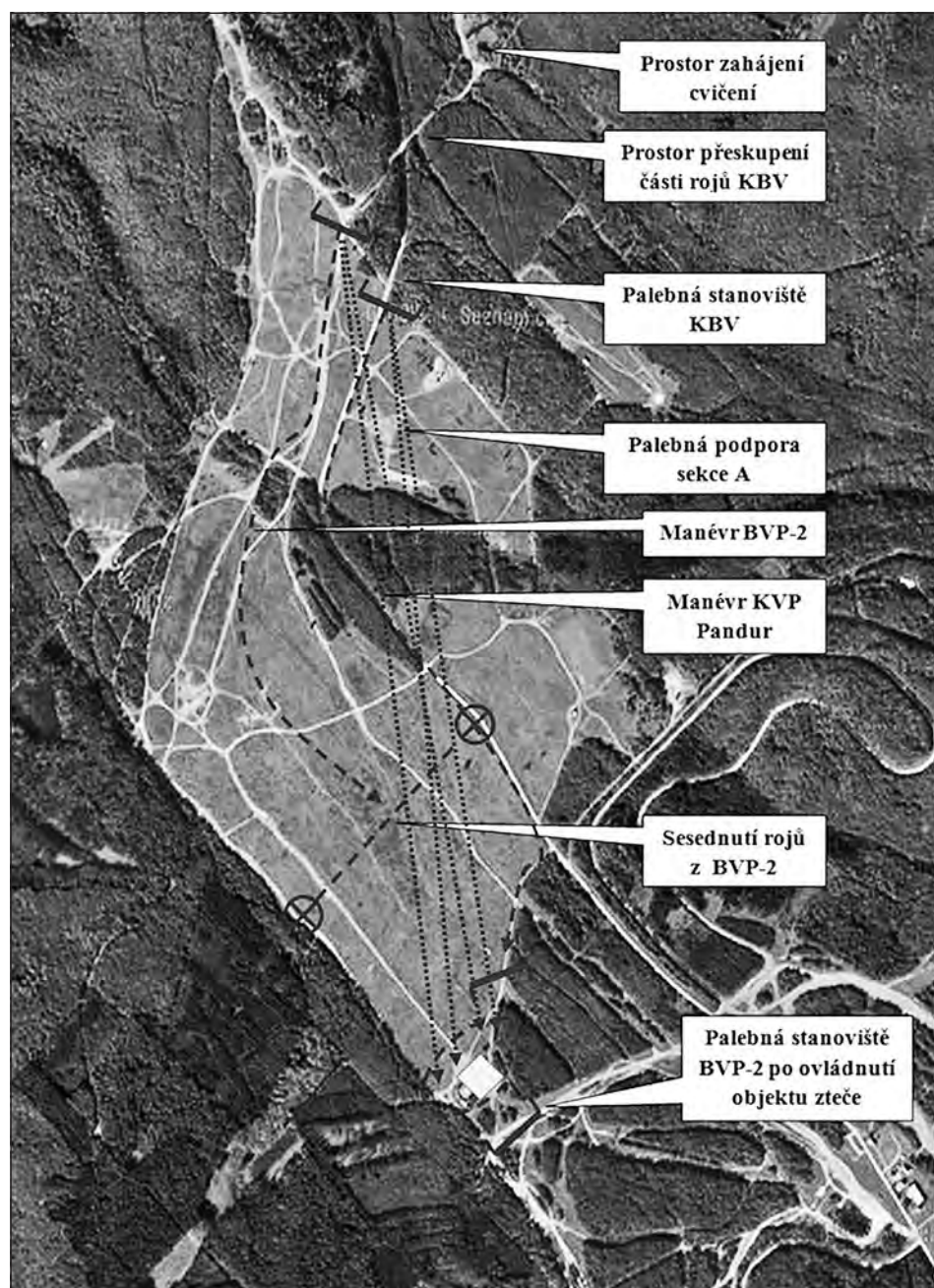
5. Velení a řízení:

- velitel úkolového uskupení - velitel 1. mč 2. mr (na BVP-2),
- místo velitele v sestavě:
 - při přesunu a při rozvinování: na čele proudu,
 - při zteči: jako velitel sekce A,
- zástupce velitele úkolového uskupení - velitel 1. mdr 1. mr (na KBV Pandur II 8x8),
- místo velitele v sestavě:
 - při přesunu a při rozvinování: třetí vozidlo v úkolovém uskupení,
 - při zteči: velitel sekce B,
- základní druh spojení: rdst v BV,
- záložní druhy spojení: signálními praporky a smluvenými znameními.

⁵ Programy přípravy mechanizovaných jednotek (Prog-1-3/M). Praha, 2005. 126 s.

Obrázek č.1: Bojový úkol úkolového uskupení
Zdroj: vlastní

Obrázek č. 2: Manévr úkolového uskupení při plnění bojového úkolu⁶ (zdroj: vlastní)

⁶ *Military Symbols for Land Based Systems (APP-6c)*. 2011.

Průběh cvičení (popis experimentu):

Před zahájením cvičení byl všem cvičícím objasněn cíl cvičení a byli detailně seznámeni s plánovaným manévrem úkolového uskupení, s důrazem na místo a úlohu jednotlivých prvků úkolového uskupení ve všech fázích cvičení (útoku). Byly provedeny nácviky přeskupení části družstev mezi KBV a BVP-2 a přepravy výsadků.

Cvičení bylo zahájeno v prostoru ženíjního cvičiště Svatá Anna se všemi družstvy na svých organických vozidlech (na obr. 2 Prostor zahájení cvičení). Po krátkém přesunu v proudu 2 BVP-2 a 2 KBV Pandur byla provedena krátká zastávka k přeskupení částí rojů z KBV na BVP-2 (na obr. 2 Prostor přeskupení částí rojů KBV). Z každého KBV přesedlo 5 příslušníků na BVP – jeden do prostoru pro chemického instruktora, dva do prostoru roje a dva na korbu BVP za věž. Poté zaujaly KBV palebná stanoviště pro palebnou podporu sekce A (na obr. 2 Palebná stanoviště KBV) a velitel sekce B zahlásil pohotovost palebné podpory veliteli úkolového uskupení. Sekce A se za palebné podpory sekcí B přesunula do prostoru sesednutí rojů z BVP-2 (na obr. 2 Sesednutí rojů z BVP-2). V reálu by zbraně BVP-2 mohly vést palbu na zjištěné cíle v prostoru obrany nepřítele v součinnosti s palbou KBV. BVP-2 na úrovni čáry sesednutí zaujala výhodná palebná stanoviště. Na čáře sesednutí z BVP-2 sesedli všichni příslušníci; na BVP-2 zůstal pouze řidič a střelec operátor, na svém BVP zůstal i velitel úkolového uskupení. Pěchota provedla zteč předního okraje obrany nepřítele. Po dosažení předem stanoveného prostoru podal velitel sesednuté části úkolového uskupení (velitel družstva) veliteli sekce A hlášení a ten velel bojovým vozidlům k odklonění palby (k vyloučení ztrát vlastní palbou). Pěchota provedla zteč obrany nepřítele a po ovládnutí objektu zteče podal o tomto velitel sesednuté části úkolového uskupení hlášení veliteli sekce A. Na povel (signál) velitele úkolového uskupení zaujala BVP-2 palebná stanoviště kolem ovládnutého objektu zteče a KBV provedla přesun z podpůrných palebných stanovišť do prostoru objektu zteče. Za neustálého kruhového zajištění nasedla pěchota do svých bojových vozidel.

Výsledky cvičení (závěry):

- vzájemná součinnost jednotek (sil a prostředků) vyzbrojených BVP-2 a KBV Pandur je možná,
- jízda po komunikacích 3. třídy (a vyšších kategorií) a jízda po zpevněných lesních a polních cestách v kombinovaném proudu (kolové a pásové podvozky) není žádným problémem, pokud se jedná o širší lesní cesty a nepřesahují do vozovky silnější větve stromů (v opačném případě je „ohrožena“ zbraňová stanice KBP Pandur,
- jízda náročnějším terénem (z hlediska jeho členitosti a pokrytosti), zejména v obdobích, kdy je terén rozbahněný, činí KBV Pandur problém (BVP-2 má výrazně lepší průchodnost takovýmto terénem,
- součinnost zásadním způsobem ovlivňuje spojení mezi všemi prvky sestavy (jak z hlediska technického stavu spojovacích prostředků a dalších prostředků a způsobů velení, tak i z hlediska schopnosti všech příslušníků jednotky /úkolového uskupení/ přijímat, předávat a přesně vykonávat činnosti stanovené rozkazy, signály, palebnými úkoly, povely, ...,
- přeprava vyššího počtu vojáků než je stanoveno konstrukčně v BVP-2 i KBV Pandur je možná, přináší však poměrně značné zvýšení nepohodlí pro přepravované vojáky; při přepravě nadstandardního počtu vojáků v bojovém vozidle je vhodné nepřevážet v těchto vozidlech i úplnou (vezenou) výstroj a výzbroj,

- přeprava vojáků na korbě bojového vozidla (za věží) je možná; vojáci musí být k této činnosti vycvičeni; při jízdě terénem je nutné dbát vysoké ostražitosti vojáků na korbě vozidla a je vhodné, aby se přidržovali madel či výstupků na korbě, případně jsou vhodné pro tuto příležitost uvázané úchopy (z popruhů nebo lezeckého lana).

ZÁVĚR

Stejně tak, jako teorie o složité předvídatelnosti konkrétních bezpečnostních rizik a hrozeb, nelze zcela přesně predikovat celou škálu taktických činností, které budou muset být na budoucím bojišti realizovány. Široké spektrum soudobých a budoucích operací vyžaduje konstruktivní přístupy k plnění výzev a úkolů. V závislosti na těchto výzvách vyvolaných změnami podmínek plnění bojových úkolů, včetně reakcí v oblasti organizačních struktur a výzbroje AČR, je nezbytné připravovat příslušníky armády – velitele a příslušníky štábů a jednotky. Stávající programy přípravy jednotlivých druhů vojsk již nyní ne zcela odpovídají požadavkům na strukturu a obsah výcviku jednotek. Ale ani v současnosti to nemůže být překážkou v provádění moderního výcviku, výcviku odpovídajícímu soudobým a budoucím požadavkům. Atraktivní výcvik vždy byl, je a i v budoucnu bude otázkou velitele – řídícího výcviku. V podmínkách útvarů nemůže být problém připravit a realizovat moderní a atraktivní výcvik, který bude řešit sladění organických jednotek, ale i součinnostní vazby s dalšími silami a prostředky působícími na bojišti.

Přesto by bylo vhodné se zamyslet nad následujícími problémy:

- i v závislosti na organizačních měnách v tabulkách počtů jednotek a útvarů „modernizovat“ programy přípravy jednotek (Prog-1-3/M atd.);
- do přípravy velitelů (včetně nejnižších) a výcviku jednotek zařazovat prvky odpovídající možným požadavkům soudobého a budoucího bojiště – součinnost druhů vojsk, vytváření různorodých týmů (bojových týmů) z jednotek a procvičování jejich všestranné součinnosti, výsadky na bojových vozidlech, včetně vedení palby příslušníky výsadků apod.;
- inovovat, případně nově zpracovat pomůcky, postupy (standardní operační postupy) řešící taktiku (ale i ostatní druhy příprav) odpovídající reálným a predikovaným potřebám bojiště.

Seznam zkratk a zkratkových slov:

4. brn	4. brigáda rychlého nasazení
7. mb	7. mechanizovaná brigáda
AČR	Armáda České republiky
BVP	bojové vozidlo pěchoty
KBV	kolové bojové vozidlo
mdr	mechanizované družstvo
mč	mechanizovaná četa
mr	mechanizovaná rota
T72M4CZ	modernizovaný tank T-72
Task Force	úkolové uskupení
TPC	takticko-pořadová cvičiště
VVP BŘEZINA	vojenský výcvikový prostor BŘEZINA

Autoři: **Doc. Ing. Zdeněk FLASAR, CSc.,** narozen 3. září 1955. VVŠ PV (vysokoškolské magisterské vzdělání), *Teorie řízení a bojového použití jednotek pozemního vojska* (1980). VVŠ PV (vysokoškolské doktorské vzdělání), *Teorie řízení a bojového použití jednotek pozemního vojska*, (1997). V roce 2003 jmenován docentem. Mezi lety 1975 až 1983 vykonával různé velitelské funkce většinou na úrovni praporu. Hlavní oblastí odborných zájmů je příprava příslušníků AČR – taktika a metodika přípravy velitelů, příslušníků štábů a vojsk.

Mjr. Ing. Jan Drozd, nar. 1976, *Univerzita obrany* (2006), obor logistika AČR. 2003-2005 velitel provozní roty střediska obsluhy výcvikových zařízení Dědice, 2005-2008 náčelník štábu střediska obsluhy výcvikových zařízení Dědice, 2007-2008 vedoucí starší důstojník vojenských pozorovatelů v zahraniční misi OSN MONUC v Demokratické republice Kongo, v roce 2008 zástupce náčelníka střediska obsluhy výcvikových zařízení Dědice, v letech 2009 až 2011 zástupce náčelníka štábu operačního oddělení praporu zabezpečení Vyškov, v letech 2011–2012 zástupce náčelníka oddělení velení a štábní služby-náčelník skupiny vševojskové taktiky Vyškov, v r. 2012 Shift Director společného operačního centra v rámci zahraniční mise ISAF v Afghánistánu. V současné době působí jako odborný asistent katedry vojenského managementu a taktiky Univerzity obrany Brno.

Jak citovat: DROZD, Jan a Zdeněk FLASAR. Použití kolových a pásových bojových vozidel v operacích. *Vojenské rozhledy*. 2016, 25(3), 90-101. ISSN 1210-3292 (print), 2336-2995 (on-line). Dostupné z: www.vojenskerozhledy.cz